

Грамм О. М.,

зав. відділу обслуговування

ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК СКЛАДОВА КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ ВНЗ

Бібліотеки вищого навчального закладу є невід'ємною частиною освітнього середовища і, відповідно, елементом системи освіти. Головною метою культурного й духовного виховання молоді у ВНЗ є підготовка гармонійно розвиненої, суспільно активної особистості, професійного, творчого фахівця, який поєднує в собі високу духовність, моральну чистоту, професійну компетентність і фізичну досконалість. Бібліотека як структурний підрозділ університету сприяє вихованню морально досконалої особистості, пропагує через книгу зміст загальнолюдських цінностей, історичної, наукової та культурної спадщини, ідеї національного державотворення за допомогою всіх бібліотечно-бібліографічних засобів. В організації виховної роботи бібліотека керується Концепцією національного виховання студентської молоді, яка визначає, що «головною метою національного виховання студентської молоді є формування свідомого громадянина – патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів».

На сучасному етапі світ стрімко змінюється. Студентська молодь обов'язково має безпосереднє відношення до цих змін. Її гуманітарне виховання не менш значуще за професійне навчання. Їх поєднання – найважливіше завдання.

Змінюється характер сучасного виховання: воно орієнтується на особистість і розвиток творчої індивідуальності. Необхідно впроваджувати нові форми, методи, засоби виховної роботи. Успіх виховної діяльності визначається не тільки ступенем володіння бібліотекарем теорією

та професійними знаннями, але і його стилем діяльності, вмінням зацікавити слухача, переконати у важливості поданого матеріалу.

Виховний аспект діяльності бібліотек полягає у формуванні такої особистої позиції студента, яка характеризується культурою цінностей, орієнтацією на збагачення духовного світу людини, формування позитивних настанов, усунення шкідливих звичок, які виступають основою асоціальної поведінки, необхідністю формування духовних потреб особистості.

Одне з головних призначень бібліотек ВНЗ – через книгу сприяти комплексному вирішенню завдань гармонійного розвитку молоді, бути осередком духовного спілкування, творчої та інтелектуальної діяльності й дозвілля студентів.

Культурно-виховні заходи, популяризація головних загальнолюдських цінностей, історичної, наукової та культурної спадщини шляхом реклами книги є метою культурно-просвітницької та виховної роботи бібліотеки університету. Бібліотека ВНЗ повинна орієнтуватись на основну групу користувачів, з якими вона працює. І хоча пріоритетним напрямком культурно-просвітницької діяльності бібліотек вважається пропаганда історико-культурного надбання українського народу, тематика виставок, їх послідовність та відбір літератури визначаються навчальною програмою, знаменними календарними датами тощо. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, поява нових технологічних прийомів надає можливість передавати зміст інформації за допомогою різних способів, доступних для сприйняття різними засобами інформаційно-комунікативних технологій та шляхом інтерактивної взаємодії з аудиторією. Використання мультимедійних ресурсів значною мірою покращило культурно-просвітницьку роботу бібліотеки університету. Перегляд фільмів, приурочених до свят, знаменних дат, присвячених життю та творчості видатних людей; презентації; використання звукових фонограм, художніх репродукцій, фотографій дозволяє урізноманітнити виховні заходи, зробити їх більш насиченими, цікавими та пізнавальними.

Виховна робота бібліотеки базується на кращих традиціях національного виховання. Національне виховання – це виховання молоді на культурно-історичному досвіді нашого народу, його традиціях, звичаях і обрядах, багатовіковій мудрості, духовності. Виховання, створене самим народом і засноване на народних звичаях, має таку виховну силу, якої немає в найкращих системах, що ґрунтуються на абстрактних ідеях чи запозичені в іншого народу.

Треба зауважити, що останнім часом намітилася стійка тенденція зростання інтересу молоді до культури, історії, обрядовості, символіки нашого народу. Виховна робота повинна бути диференційованою, пристосованою до місцевих умов, історично-культурних надбань і традицій регіону.

Фахівці бібліотеки КДПУ регулярно планують і проводять різноманітні масові заходи, спрямовані на задоволення попиту різних категорій користувачів. Зустрічі з письменниками, митцями, науковцями завжди викликають цікавість у викладачів і студентів різних факультетів і кафедр університету; анонси з інформацією про ці заходи постійно оновлюються на сайті бібліотеки та розміщуються на дошках оголошень корпусів університету у вигляді афіш та інформаційних повідомлень.

Основними завданнями культурно-просвітницької діяльності бібліотеки є організація цікавого й корисного дозвілля студентства та викладачів, підвищення їхнього загальнокультурного рівня, розширення кругозору, виховання моральних цінностей та розвиток національної свідомості. Саме на вирішення цих базових завдань було спрямовано комплекс культурно-просвітницьких заходів бібліотеки у 2016–2017 навчальному році. Працівниками відділу обслуговування було проведено ряд зустрічей у «Літературній вітальні»:

22 листопада 2016 року в «Літературній вітальні» відбулася чергова зустріч із представником криворізького літературного товариства, перекладачем, поетом, літературознавцем – *Дмитром Щербиною*.

Основним принципом перекладацької діяльності Д. В. Щербини є дбайливе збереження не лише букви, а й духу оригінальних творів. Змалку захопившись білоруською літературою, він зробив численні переклади поетичних творів майстрів красного письменства з Білорусі. Особливу увагу Дмитро Щербина приділяє перекладам поезій Ліни Василівни Костенко. Надзвичайно захоплений її творчістю, він намагається дбайливо зберегти й передати білоруською дух віршів видатної української поетеси. Серед інших українських поетів, вірші яких переклав для білоруських читачів Д. Щербина, – Дмитро Павличко, Володимир Сосюра, Павло Тичина.

22 листопада 2016 року в «Літературній вітальні» відбулася зустріч із криворізькою поетесою *Тетяною Олександрівною Кошель*.

Тетяна Олександрівна розповіла присутнім про свою родину, перші спроби пера в літературній студії «Пошук», керівником якої багато років був талановитий педагог і письменник Борис Іванович Жуковський, У 1993 р. Тетяна Кошель разом із криворізькою поетесою Тетяною Меліховою видала збірку поезій «Двойное отражение», у якій вона поділилася своїми юнацькими хвилюваннями та потаємними мріями. Збірка «Час растущей луны» – перша самостійна книга талановитої поетеси, в якій представлені цикли поезій різних років. Теми кохання, природи,плинності часу дуже близькі пані Тетяні й вона залюбки поділилася своїми думками

з зачарованою аудиторією. У планах поетеси – вчити дітей, писати вірші, відчувати смак і радість життя.

28 листопада 2016 року в «Літературній вітальні» відбулася зустріч із доктором історичних наук, професором кафедри історії України та правознавства Наталею Радомирівною Романець (*«Захід на вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні»*).

Наталія Радомирівна розповіла присутнім про експоновану на виставці книгу Ю. Мицика «Український голокост 1932–1933. Свідчення тих, хто вижив», про власну монографію (у співавторстві з В. Іваненком) «Дніпропетровщина і «великий перелом» на селі кінця 1920 – початку 30-х років». Велику зацікавленість присутніх викликала розповідь Наталі Радомирівни про мартиролог Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні – адже кожен з тих, чия родина не оминув жах голодної смерті, може знайти імена своїх рідних у цих скорботних списках. Наприкінці зустрічі Н. Романець зачитала низку документів з архіву, які яскраво проілюстрували радянські методи хлібозаготівель.

23 лютого 2017 року в приміщенні читальної зали головного корпусу бібліотека Криворізького педагогічного зустрічала чергову гостю традиційної «Літературної вітальні» – відому в місті та за його межами поетесу Лану Александрову (*«Зустріч із Ланою Александровою»*).

Пані Лана пише про різне, та найбільше – про Батьківщину. Вірші про кохання, рідну землю, воїнів АТО зробили поетесу відомою далеко за межами рідного міста. Особливо запам'ятався широкому загалу Youtube-відеоролик з виконанням вірша «Я живу у своїй країні», записаний грузинськими активістами.

Останнім часом пані Лана не може писати ні про що, окрім війни на Сході, втілюючи свої переживання в художній формі, намагаючись поділитися ними й осмислити те, що раніше видавалося немислимим у нашій країні. У серпні 2014 року поетеса створила знаковий у цьому сенсі твір – вірш-усвідомлення реальності приходу війни на рідну землю. Перший шок розуміння неблаганної суті кривавих боїв, близькості смерті та руйнувань, роздуми про знівечені війною людські долі – проблематика цього твору глибоко вразила суспільство, і вірш посів заслужене місце на сторінках українських навчально-методичних видань та в серцях дітей і дорослих.

Приємною несподіванкою для аудиторії став ще один вірш від Лани Александрової, на біс, у якому поетеса зізналася у коханні рідному місту – Кривому Рогу.

24 березня 2017 року в приміщенні читальної зали гуманітарного корпусу «Літературна вітальня» бібліотеки Криворізького педагогічного вкотре відчинила свої двері для зустрічі з письменником, журналістом, видавцем, редактором «Кур'єра Кривбасу» **Григорієм Джамаловичем Гусейновим** («Літературні студії «Кур'єра Кривбасу»), зустрічі з яким відбуваються кожного кварталу.

Зустріч було присвячено обговоренню четвертого номера журналу за 2016 рік. Опубліковані в передостанньому випуску «Кур'єра...» прозові й поетичні твори викликали неабияку зацікавленість як у професійних, так і в майбутніх літературознавців. Щирі й емоційні виступи студентів-філологів, психологів і педагогів ще раз засвідчили непересічний рівень професіоналізму, з яким створюються добірки творів для кожного числа очолюваного Григорієм Гусейновим часопису.

19 квітня 2017 року працівники бібліотеки корпусу дошкільної і технологічної освіти організували зустріч із майстринею писанкарства, витинанок та лялькарства Маріанною Любас (*«Гармонія в мистецтві й у житті»*).

Свою творчістю Маріанна Любас уже багато років долучається до відродження й збагачення національних мистецьких традицій нашого народу. Визнані митці високо оцінили створені пані Маріанною ляльки й витинанки; зокрема, майстер витинанки, член Національної спілки художників України Василь Корчинський своїми словами заохочення надихнув М. Любас продовжувати творити в обраних жанрах народного мистецтва.

З того часу пані Маріанна відвідала чимало мистецьких фестивалів, посіла не одне призове місце в численних конкурсах народних майстрів, взяла участь у багатьох майстер-класах – у тому числі, і в якості організатора, ідейного натхненника.

Завдяки своєму захопленню традиційним національним лялькарством пані Маріанна не тільки познайомилася і працює з цілою плеядою талановитих українських митців, а й долучилася до творчості в інших жанрах народного мистецтва – писанкарства, створення витинанок і вириванок.

22 травня 2017 року в читальній залі головного корпусу Криворізького педагогічного відбулася зустріч з науковцями кафедри історії України та правознавства – доктором історичних наук, професором Н. Р. Романець та кандидатом історичних наук, доцентом Р. П. Шляхтичем (*«Механізми сталінського терору: за матеріалами кримінальних справ репресованих мешканців Дніпропетровщини»*).

Темою доповіді Н. Р. Романець стали механізми фабрикації кримінальних справ під час політичних і масових репресій. Після відкриття архівів на початку 90-х років минулого сторіччя в істориків з'явилася можливість отримати вільний доступ до архівної документації, що значно полегшило й пришвидшило проведення досліджень – адже до прийняття закону про декомунізацію працівники архівів забезпечували науковців першоджерелами переважно на власний розсуд, часто-густо обмежуючи їх матеріалами, які не становили великої цінності для розширення й поглиблення наукових розвідок. Коли ж дослідники отримали доступ до інших кримінальних справ та виявили механізми їх фабрикації, було зроблено висновок про головну

характерну рису радянських репресій – повну незахищеність усіх верств населення від будь-яких переслідувань.

Результатом цих нових досліджень стало створення й видання науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією», мартирологу «Повернені імена», наукових праць «Історична пам'ять Дніпропетровщини» та «Дніпропетровщина і великий перелом».

Наталя Радомирівна пояснила різницю між репресіями політичними і масовими; розповіла про репресії проти національних меншин, зокрема німців – як підданих Німеччини, так і громадян Радянського Союзу.

Науковець проілюструвала свою доповідь демонстрацією низки архівних документів – протоколів допитів, текстів вироків, інших матеріалів кримінальних справ.

Роман Петрович Шляхтич представив четвертий том збірника статей «Міста і села Дніпропетровщини у вирі політичних репресій» – «Каральні органи радянської влади проти націоналістичного підпілля»; розповів про кримінальні справи учасників українського національно-визвольного руху, репресії на Дніпропетровщині у повоєнний час, правові норми, на основі яких здійснювалися репресії.

Отже, суттєва роль у реалізації змісту виховної роботи у ВНЗ України належить бібліотеці – важливій ланці у системі виховної роботи зі студентською молоддю. Виховна діяльність бібліотеки університету має свою мету, принципи, зміст, форми та методи і завжди була та є пріоритетною у системі соціалізації особистості, підготовки до життя і праці у суспільстві, вихованні потенціалу студентської молоді. Ефективності реалізації духовного виховання студентської молоді сприятиме організація проведення науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, а також впровадження нових підходів, форм, методів культурно-просвітницької діяльності в бібліотеці.